

VELIKI POVRATAK BIVŠE INTENDANTICE

PIŠE
JURICA
KÖRBLER

Vrući početak nove ekipe Ministarstva kulture u Runjaninovoj ulici najbolji je dokaz da ne stoje teze kako su naši kulturnjaci potpuno uspavani i da se u kulturi, osim nestašice novca, ništa bitnije ne događa.

Niti jedan ministar i njegova ekipa do sada, od Vujića, Biškupića do Zlatar-Viočić, nisu dočekani kao Zlatko Hasanbegović i Ana Lederer, ali se strasti polako smiruju. Istovremeno, imenovanje dr. Ane Lederer za zamjenicu ministra nikoga nije posebno iznenadilo jer uglednoj teatrologinji i publicistkinji ne nedostaje ni znanja, ni iskustva, a sigurno je da će uložiti i mnogo truda da se užarena kulturna scena smiri i iz sfere politike okrene prema onom najvažnijem, afirmaciji hrvatske kulture.

Ako se s gospodarstvom od vremena bivše države do danas nikada nismo mogli previše hvaliti, s kulturom smo uvijek bili pri vrhu. Zadnjih godina ipak se osjeća stagnacija i nedostatak nekog stvaralačkog zanosa, pa će i ministar Hasanbegović i njegova

Ministar je na udaru uvijek istih 'revolucionara' i dijela kulturnjaka koji štiti postojeće tokove novca

zamjenica Ana Lederer imati zaista pune ruke posla da se vrati stari sjaj hrvatske kulture. S dr. Lederer razgovarali smo u njenom novom uredu, dok nam je ministar Hasanbegović, ovaj put, bio samo "statist" za zajedničke fotografije.

● Živimo u izuzetno polariziranom i podijeljenom društvu. Kultura tu nije izuzetak. Kako vi vidite stanje u hrvatskoj kulturi?

- Objektivno teška ekonomska situacija, strah od gubitka posla te četiri godine psihoze zbog ideologijske kralice 'mi ili oni', 'vaši i naši', sve je to moralo dovesti do uznemirujuće podijeljenosti. Ni kultura ne može izbjeći kontekst takve društvene psihoze, međutim, većina naših kulturnjaka, a napose intelektualaca nažalost je šutjela. Politika prethodnoga Ministarstva kulture poticala je te podjele, bez imalo srama privilegirajući 'svoje', kršeći demokratske procedure i zakone, ne pokazujući ni malo interesa za bilo kakve standarde i kriterije. Stanje je teško i treba stalno naglašavati: bivša ministrica demontirala je sustav, a pritom nije uspostavila baš ništa što bismo mogli nastaviti, nadograđivati.

Usprkos svemu, kulturna scena je živa, umjetnička produkcija je dinamična.

● Kako gledate na sve što se događa oko imenovanja ministra Hasanbegovića?

- Očekivala sam da će izbor ministra Hasanbegovića biti veliko iznenađenje za širu kulturnu zajednicu: među ostalim i zato što ne pripada ni jednoj od interesnih skupina koje su očekivale participaciju u novoj vlasti. Intelektualac koji izvršno poznaje prostor naše kulture tako se našao na udaru skupine uvijek istih 'revolucionara', potom onoga dijela kulturnjaka koji štiti postojeće tokove novca i stečene pozicije, ali i mnogih koji su nasjeli ni malo bezopasnoj ideološkoj manipulaciji i reinterpretaciji njegovih povjesničarskih stavova. Moram priznati da me začudilo da suse kao potpisnici u takvom kontekstu našli i oni od kojih ne bih očekivala da mogu sudjelovati u takvim harangama.

● Veliki broj umjetnika potpisao je peticiju kojom se traži ministarova smjena.

- Demokracija podrazumijeva različitost mišljenja i njihovo slobodno izražavanje. Inače, mnogi na tim popisima kulturnjaka i nisu osobe iz kulture, a neusporedivo više ih se nije nigdje potpisalo. Zanimljivo je, međutim, kako je istodobno golem broj ljudi prepoznao ideološko nasilje i medijsku montažu laži u cilju diskreditacije i eliminacije ministra Hasanbegovića. Kako se to često događa, kreatori njegove likvidacije zapravo rade na porastu njegove slave: svaki dan novih stotinu ljudi potpiše neku od peticija podrške. Vjerujem da je dijalog jedino rješenje i da će se tenzije smiriti.

● Jedno vrijeme nije vas bilo u kulturnom životu i nikada do kraja nismo saznali zbog čega je bivša garnitura Ministarstva kulture, pokrenula kampanju protiv vas?

- Nije me bilo u javnom prostoru dvije i pol godine, jer smatram da se nakon nekih završenih profesionalnih poglavlja jednostavno morate povući iz javnosti: obaviti neke razgovore sami sa sobom, pogledati iza i ispred, pospremiti vlastiti život i neke stvari mijenjati koliko god to bilo neugodno. Osam godina u kazalištu živjela sam tako intenzivno da sam se morala zaustaviti, a pogotovo nakon zadnje dvije godine kad sam radila pod nevjerojatnim svakodnevnim javnim maltretiranjem u režiji Andreje Zlatar Viočić i njezine, dobro ste rekli, 'garniture'. Njezini izvršitelji maltretirali su tako i moju obitelj, moje suradnike pa, naravno, i cijeli teatar, beskrupulozno koristeći instrumente vlasti kako bi omalovažili naš rad te pokušali kriminalizirati moje poslovanje.

● A zašto je uopće ta kampanja krenula?

- Zapravo, nemam pojma zašto je pokrenula kampanju, koji su njezini osobni motivi: sve što je zamjerala mome vođenju teatra samo su pseudoargumentacije koje razot-

Zlatko
Hasanbegović
i njegova
zamjenica
Ana Lederer u
Ministarstvu
kulture

ANDREA ZLATAR VIOČIĆ SVOGA MANDATA JE NA HAJKU PROTIV

I ostavila iza sebe - ništa,

krivaju njezino pogubno neznanje.

Ali, tajna života je u nepredvidivosti: stvarno nisam mogla znati da ću usred završavanja knjige o svom slučaju postati zamjenica ministra kulture, a to nakon ministrice koja je pola svoga mandata potrošila na hajku protiv mene. I dakako, ostavila iza sebe - ništa, pustu zemlju.

● Sve ovo vrijeme radili ste u struci, na znanstvenim istraživanjima, a sada povratak u 'operativu'?

- Trebalo mi je vremena za povratak u jedan posve druk-

čiji ritam života u našem znanstvenom, akademskom miljeu, ritam istraživanja i pisanja, kojemu sam se, moram priznati, teško vraćala. Među ostalim, autorica sam novoga stručnog studijskog programa Menadžmenta i produkcije u kulturi za Visoku poslovnu školu Zagreb, na kojemu sam radila više od godinu dana okupivši izvršnu ekipu nastavnika. Inače, previše sam nemirna i dinamična da se ne bih nakon dvije godine opet upustila u, kako kažete, 'operativu', u kojoj će moje iskustvo rada u velikom sustavu biti od koristi.

● Možda je prerano za zaključke, a u kakvom ste stanju našli današnje Ministarstvo kulture?

- Iako sam upoznata s radom Ministarstva kulture iz pozicije vođenja kulturne institucije, samo nakon tjedan dana u Ministarstvu bilo bi pretenciozno i neozbiljno govoriti o

Ovih dana vidjet ćemo koje su realne šanse za povećanje budžeta za kulturu odmah na 1 posto

stanju, pa ću tek za izvjesno vrijeme nakon analize više znati. Nakon dva mjeseca stagnacije i tehničke Vlade nago milali su se projekti i poslovi koje treba pokrenuti, radi se na proračunu bez čega se ne može dalje, analiziramo sektore i djelatnosti. Napokon, nije do kraja ekipiran ni kabinet ministra, ali već sada imamo načelne smjerove rada.

● Nalaz Državne revizije nije dobar ni za Ministarstvo, ni za mnoge ugledne kuće. Što će se poduzeti da se sve te nepravilnosti gomilane godinama isprave?
- Imam iskustva s Državnom

HNK NA JAVNU SCENU

Ana

Lederer

Nedavno imenovana zamjenica ministra kulture Zlatka Hasanbegovića, ugledna teatrologinja govori otvoreno o stanju u kulturi, bivšoj ministrici, peticiji protiv novog ministra, HRT-u, financiranju neprofitnih medija i svom izbivanju iz kulturnog života zadnje dvije i pol godine

OLIC' POLA TROŠILA V MENE... pustu zemlju

revizijom i znam kako treba poštovati i provoditi njezine preporuke. U vrijeme skandala sa službenim karticama čitala sam nalaz Državne revizije za Ministarstvo kulture, ali sada ću ga svakako ponovno proučiti. Inače, mnoge su institucije dobile uvjetna mišljenja, ali moram svakako provjeriti o čemu je u pojedinim nalazima riječ. Među ostalim, potrebno je uozbiljiti postojeće instrumente kontrole poslovanja kroz upravna vijeća institucija, ali i upravne i financijske nadzore ako je potrebno.

● **U revizijskom nalazu na-**

glasak je i na nepravilnostima u poslovanju HNK u Rijeci. Je li to signal za moguće smjene?

- Spomenuti nalaz Državne revizije ne odnosi se u cijelosti na sadašnju upravu riječkoga HNK-a, čiji sam nalaz također svojevremeno čitala.

● **Hoće li iz proračuna u budućnosti biti više novca za kulturu?**

- Vjerujem da hoće, premijer Tihomir Orešković podržava ministra Hasanbegovića što se tiče povećanja budžeta za kulturu koji je doista sramotno nizak. Kao što znate, radi se na proračunu, ali ćemo

ovih dana vidjeti koje su, po mišljenju ministra financija Zdravka Marića, realne šanse za njegovo povećanje odmah na 1 posto.

● **Kada ste prihvatili ovu odgovornu dužnost, sigurno ste imali i dileme i pitanja što se može, a što mora učiniti. Koja je vaša vizija rada Ministarstva?**

- Dileme se otvaraju i načelno i svakodnevno, to da. Po mom mišljenju, može se mnogo učiniti, pogotovo jer se puno toga nije učinilo pa je sustav u svakom pogledu narušen. Smatram da je bolje odrediti manje ciljeva i kvalitetno ih realizirati, nego neodgovorno najavljivati nešto što nije realno. Već smo načelno odredili na kojim promjenama ćemo raditi ove godine, ne samo zakonodavnim izmjenama nego prije svega na kriterijima distribucije novca.

● **Mnogo se ovih dana govori i o financiranju neprofitnih medija. Kakav je vaš stav?**

- Ministar Hasanbegović jasno je artikulirao svoj stav o neprofitnim medijima.

● **Stanje na HRT-u pobudilo je također pažnju javnosti. Suprotstavljena su mišljenja i kada ćemo saznati koje je pravo stanje, financijsko, kadrovsko i programsko?**

- Slažem se s ministrom da je medijska problematika svojevrsan 'uteg oko nogu' u resoru, jer se stvarno stječe dojam da se Ministarstvo bavi samo njime, pogotovo rasporedom novca nevladinim udrugama. I ne samo jer je politički u potpunosti jednostrano instrumentalizirana, svojom programskom koncepcijom javna televizija izaziva opće nezadovoljstvo gledatelja.

● **Koje ćete kapitalne investicije u kulturi podržati i koji su prioriteti?**

- Ministar je već najavio Hrvatski povijesni muzej kao prioritet. O kapitalnim investicijama može se razgovarati tek kad se donese nacionalna kulturna strategija. Ona je također uvjetovana i financijskim mogućnostima države.

● **Zadnjih deset godina izostala je svaka ozbiljnija rasprava koja bi barem naznačila pretpostavke za redefiniranje svih lica kulturnog identiteta?**

- Tako je, prije svega i zbog novog konteksta članstva Hrvatske u EU, a kojim se uključujemo u sveopći recentni interkulturalni dijalog. Čini se kao da nije bilo volje postići konsenzus o artikulaciji kulturne politike i ideji hrvatskoga nacionalnoga interesa što će nadilaziti promjene Vlada, odnosno političkih opcija, a recentna hrvatska kulturna politika svela se na puku politizaciju kulture kao proces koji je l išava samog njezina identiteta i na taj je način poništava. Kultura i umjetnost zauzimaju središnju poziciju te definiraju glavne karakteristike hrvatskoga identiteta, postajući danas ključnom razvojnom komponentom ekonomske i socijalne politike. ●